

Grąd subatlantycki

grąd przy rzece Słupi

Grądy, czyli lasy dębowo-grabowe, obejmują liściaste zbiorowiska leśne z dominacją graba i dębu oraz domieszką innych gatunków drzew. Na niżu są zbiorowiskiem klimaksowym, czyli stanowią ostatnie stadium rozwoju roślinności i gleby. Spośród występujących u nas zbiorowisk leśnych odznaczają się największą zmiennością lokalno-siedliskową, związaną głównie z żyznością i wilgotnością gleby, stąd grądy dzielimy na: wysokie, typowe i niskie. Te pierwsze zajmują gleby suche i mezotroficzne. Nawiązują do borów mieszanych lub kwaśnych dąbrów. Grądy typowe występują na świeżych glebach eutroficznych, natomiast grądy niskie – na wodnogruntowych glebach wilgotnych, nawiązując do łągów. Grądy wykazują także zróżnicowanie regionalne, wynikające z różnic klimatycznych poszczególnych

leszczyna pospolita *Corylus avellana*

gwiazdnica wielkokwiatowa
Stellaria holostea

regionów geograficznych. W Polsce spotykamy trzy zbiorowiska grądowe: grąd subatlantycki, środkowoeuropejski i subkontynentalny. Na Pomorzu występuje grąd subatlantycki, zwany gwiazdnicowym. Nazwę zawdzięcza gwiazdnicy wielkokwiatowej, będącej tu stałym i licznie występującym składnikiem flory. Zbiorowisko to nie posiada własnych gatunków charakterystycznych, występują w nim rośliny, które możemy spotkać także w innych lasach. O tym, że jest to grąd decyduje odpowiedni zestaw gatunków, który tworzą zazwyczaj: grab, leszczyna i gwiazdnica wielkokwiatowa. Grądy zajmują głównie podstawy wyniesień morenowych. Charakteryzują się bogatą strukturą warstwową, złożoną od 2 do 4 warstw. Znamionną cechą jest odrębna dolna warstwa budowana przez grab. W skład drzewostanu wchodzi dęby - szypułkowy i bezszypułkowy, grab z domieszką innych gatunków drzew, głównie buka, lipy drobnolistnej i klonu pospolitego, a na siedliskach wilgotnych także wiązu górskiego, olszy czarnej i jesionu wyniosłego. Cechą charakterystyczną jest stała obecność buka. W podszyciu dominuje leszczyna, której często towarzyszą: trzmielina pospolita, wiocikrzew pospolity, głóg jednoszyjkowy i wawrzynek wilczełyko.